

omul de Statu, m'am petrunsu ma- multu de catu ori candu o cea-a ce a facutu nenorocirea nostra este co omeni ce a condusu afacerile nostre publice au fostu lipsiti d'acesta prima virtute ce este necesaria aceloru ce se punu la carma Statului.

Daru dacu rota noroculu, care singura a suitu pinu astadi omeni la putere, nu ne a fostu priinciosa, tre- buie ore, ca arabulu, se ne invelimu faia in giulgiu si se asteptama lovi- turile fatalitati? Nu, ce n'a facutu no- roculu trebuie se facemu noi, noi toji Romani animaji de strabuna barbajia si conduji de luminile secululu in ca- re traimu!

De candu Romani de dincoci de Carpati, deveniro din nouu domnitori pe destinariile loru, furu in dreptu se credea cu uia vieja de prosperitate, de taria si de fericire nationale are se curga pentru dinstii d'aci inainte; si cu tote acestea atatu interesele gene- rali catu si cele individuali, dacu n'au fostu tote si in mai mare suferinta, daru firesece acea suferinta a fostu mai simplita si chiaru mai vetematori- ria pentru dinstii. Mai multu daru de trei ani de uia stare de lucruri ce ne apesa pe toji fora osebire, nu este ore destulu se ne convinga, uia data pentru totu d'auna cu binele nu pote ne veni de pomanu, si co, chiaru candu unu concursu de evenimente straine lasa se cada si asupra nostra cate unu bunu, dacu elu nu ne ga- secece activi, inteligenti, staruitori si cutedatori, acelu bunu se spulberu ca mostianirile aceloru ce i-a gasitu cre- scuti in trandavia si in desfrinare!

Daru, este timpu se ne desteptamu, se ne imbarbatamu si se ne punemu la munca cu anima si cu mana de Romanu, cocu lucrurile au ajunsu a- colo cu unu minutu perditu n'a se putemu se-lu mai redobindimu pote de catu cu unu seclu de suferinta. Ca se avemu insu deplinu su- cesu in operu nostra nationale tre- buie se pasimu cu cutedare; si a cu- teja, vejurumu cu duse celu d'antiu magistratu alu Franciei, este a citi in viitoru, si spre a pute citi in viitoru tre- buie se cunosemu bine presintele si chiaru trecutul. Se nu dica nimini cu cunosem cu destulu atatu trecutul catu si presintele! Cocu dacu amu fi fostu toji petrunsi de starea lucruri- loru trecutul si mai cu osebire a presintelui, amu fi simplitu cu taria necesitatea d'a esi dintr'insulu, si candu unu ce este simplitu de unu poporu intregu nimicu nu-lu pote opri d'a merge inainte; scuditura ce ar pro- duce celu d'antiu pasu alu seu ar fi destulu ca se spulbere putredele sche- le ce strainii radicasero ca se didesca forteteja de asiliu a domniei loru.

tru suferinta acesta mare amore, voiu dice ancu mai multu, acesta profunda caritate ce simplu pentru Patria; caritate ce mi-a datu afectiunea, simpatia nenorociloru mei cetatiani? Potu se noredinjeicu cu nu sum superstitiosu; daru afiru cu in circun- stantele cele mai infioratorie ale vieiei mele, candu oceanulu mugia spumegandu suptu carena si pe linga cotele vasulu meu cu care se juca ca cu uia plutu; candu giu- lelele fluerau la urechile mele ca ventulu de tempesta; candu plumbu cadeau impre- giuru-mi ca grindina, o vedeam pe biota mamu, necontentitu ingenunchiata, afundata in rugaciunea sa, incovoiata la picidrele pre putericulu creatoru, satuncu, cea-a ce-mi da mie acelu euragiu de care ade- sea lumea s'a miratu, era convingerea pro- fundu cu e peste putinta a mi-se intempla vrua nenorocire, candu o asia santa femeia, candu unu astufeliu d'angelu se ruga pen- tru mine,

Intelege ori cine cu nu vorbescu de acelu trecut strabunu, care este astadi de domniulu istoriei, ci de tre- cutulu ce ne-a lasatu de mostianire regimelu fanariotu si rusescu, de a- celu trecut in care isi au originea si chiaru finja mai tote institutiunile, si legile fundamentale ce ne regescu; si pe care uia mana de omeni, ce si-au facutu positiunea loru sociale printr'in- sele, ne indamna, cu unu accentu de patriotismu si cu unu tonu de inle- peciune cationiana, se nu le atingemu ca un sicriu santu alu nationalitati nostre.

Cari suntu aceste institutiuni ai caroru campioni, conservatoru se de- claru astadi, unu cu uia mandria, cu uia falu ce abia se pote compara cu a Levitiloru conservatoru tabeloru lui Moise? Se le aducemu aminte in ca- teva cuvinte:

1-ia Natiunea Romana impartita in doue; poporul, serbu, birnicu, taillable si corveable, dupo voinja ospodarulu si peste dinstulu uia cetate de slujitori domnesi de mai multe mane, incependu de la acelu-a ce ti- nea garbaciulu pinu la acelu ce finea sigiliulu Voivodulu sau topusulu seu. Acestei cete de slujitori ai ospodariloru din Fanaru sau ai guvernatoriloru ru- secei, prin care storcea bieta tera, o impila si o miselia, unu voru a- stadi se-i de caracterulu unei aristo- cratie, unei nobilimi, creindu cu dan- du-i numele si va da si calitati.

2-le, Proprietatea atirnatu in vintu, fora drepturi juridice cari se decurga din natura iei, si care se asigure fo- losele posesoriulu iei prin simpla au- toritate ce impune ori ce dreptu in alu carui respectu, santeia gasece fia care in presente sau in viitoru uia siguranta unu avantaju. Intr'adeveru proprietatea, astu-feliu cumu este con- stituita de ospodari fanarioti si de re- gulamentulu rusescu, nu este de catu uia antinomia, doue principie ce nu potu gasi alta sintese de catu voinja ospodariulu; intr'alte cuvinte nu este de catu uia lupta perpetua a doue drepturi, a doue interese contrarie ce nu potu dobindi satisfacere, nu potu gasi pace de catu in biciulu slujito- riulu domnescu.

3-le. Justitia, uia adunatura, fora nici unu spiritu de unitate, fora nici uia ideia predominantia, a instituteloru imparatecei, a obiceiuriloru teru si a codiciloru francesi, amestecate, inter-

* Boiariulu domniei-mele cu sluga domniei-mele este sinonimu in lim- bagiu ospodariu.

II. PRIMU MEI ANI.

Am petrecutu primu ani al juneiei mele cumu si petrecu toji copii, in mijloculu risulu si alu plansulu, batendu cu plae- rea de catu cu lucrulu, cu petrecere de catu cu studiulu; astufeliu cu nu profitam, cumu ar fi trebuitu se facu dacu asi fi fostu mai inleptu, de sacrificiele ce pa- rinji faceau pentru mine. Aveam animu bunu. Acesta era unu daru de la D-geu si de la mamu-mea; si mi-am satisfaculu totu-d'auna cu voluptate aventurile acestel anime bune. Aveam multa compatiune pentru totu ce era micu, slabu, suferinte. Acesta compatiune se intindea pinu la a- nimali, sau mai bine, incepea de la ani- mali. Imi aducu aminte cu intr'ua di gasi unu greiere si-lu dusei a casa, unde jucandu-me cu elu si purtandu-lu pe mana cu acea stangacia, sau mai bine, cu bru-

calate astu-feliu in catu celu mai bunu articlu, de nu este deramat de altulu, daru negresitu si lipsecece corolariulu de care are trebuinta pentru ca efica- citatea lu se fia neaparata. Si cari suntu preoii ce interpreta aceste legi si le aplica? Eroji slujitoru ospodariulu ce-si iau toga de jude sau o lapeda dupo favorea sau urgia, de care se bucurau ca credinciosi, sau haini slugi ai ospodariulu.

4-le. Administratiunea, uia simpla politia pentru siguranta acelor ce gu- verneau si pentru implinirea biruriloru si a angaraleloru.

Me poprescu aci, cocu este destulu ca se se convinga ori cine cu uia so- cietate in asemeni conditiuni este con- damnata a vegeta, cu agricultura aci trebuia se mai innapoede din ce era la strabuniu nostru Romanu, cu industria trebuia se pera cu totul si cu comer- ciulu impinsu de trebuintele d'afaru nu putea se-si ie nielu sborul de catu la adepostulu juridiciuni consularie.

Eacu regimelu ce vechi slujitori domnesi voescu se conserve. Daru, ca se fimu drepji, se nu uitamu cu unu dintr'insii au inleesu cu spiritulu se- cululu care uia modificare, d'aceu sau si modificatu denumatiunea loru in conservatoru progresisti, cerindu ca si in institutiuni se se faca modificatiuni analoge, precumu: slujitoru de mana de jos se fia imbracati muscalesce, eru cei de mana antia se fia imbra- cai nemtesce; poporu se se declare ilotu, proletariu, eru pamintulu, apele si paserile cerulu proprietate absolutu a slujitori- loru de mana antia si asia Romania regenerata se se odinesca la umbra tratatorulu, citesce a curji protectorie de fericita memoria.

Aceste pugine cuvinte asupra tre- cutulu ne suntu destule ca se putemu intra in presente, pe care ne vomu da tota osteneala d'a-lu cerceta cu tote li- bertatea spiritulu, inlaturandu ori ce pasiune ce ne-ar pute intuneca jude- cata.

Ori catu de ticlose au fostu con- ditiunile in cari au traitu Romani, insu ca ori ce poporu cu uia mare energie vitale, si atinsu, de si piejisu, de radele sorelu civilizatiunii europia- ne, elu a mersu desvoltanduse si a a- junsu astadi eroji la punctulu acelu-a

* Se scie cumu ospodari si slujitoru lui d'apropo isi intindea mojiele, in catu unu proprietariu din Teleormanu ce era judecatoru se scusa ospodariulu cu n'a pututu incuviinta intindea unu mojie din Romniculu-Saratu, dicendu cu fia -a fostu tema ca nu enmu-va de la Rimnicu sa se intinda mojia de care era vorba pinu in Teleormanu si astu- felu au incorporata chiaru mojia lui.

talitatea copilariei, si rupsel unu picioru; durerea mea a fostu atatu de mare in catu remasesi mai multe ore inchisu in camera mea plangendu cu amarciune.

Alta data mergendu la venatori cu unulu din verii mei, me opri pe margi- nea unu balte adence unde spelatoreselo obicnuia a-si spela rufelu si unde uia bieta femeia isi spela p'ale sele. Nu sciu cumu facu, daru d'ua data o vedu cu cade in apa. Asia micu cumu eram, - n'aveam mai multu d'optu ani, - m'aruncau in apa si o scapa. Spunu acestu numai spre a proba catu de naturale este in mine simp- timentulu care me impinge a da ajutoriu aprapelu meu, si prin urmare catu de pu- cinu meritulu cautu a-mi-se atribui pentru acestu.

Intre invetiatoru ce am avut in cur- sulu acestel periode din vieja mea, conservu uia recunosctia deosebita Parintelu Gio- vani si d. Arona. Cu celu d'antiu profitu pucinu, fiindu

in care individualitatea lu este atatu de caracterisata, personalitatea lu atatu de afirmata in catu nu mai pote fi negatu nici chiaru de inemicu lu.

Daru candu uia natiune ajunge aci, ea are trebuinta d'ua vieja propria si de uia independinta de actiune, cari singure si potu asigura uia desvoltare conforma genulu seu si traditiuniloru adeveratu nationali. Acesta fu simplita de Romani si incepu a lupta pentru dobandirea unei asemeni positiuni. Unu concursu de evenimente norocite ve- niru si le dederu, prin tratatulu de la Paris, uia positiune casi satisfacetoria. Noi, ca unu ce dobandimulu acelu bine cu mai nici unu sacrificiu, candu ne vadurumu in acea barca ce ocidin- tele, sau mai bine Francia ne arunca, in locu se ne punemu cu barbajia se luptamu cu valorile ce ne incongiurau ancu, ne lasarumu se ne leganam cu intr'unu leganu incantatoru. Nu intar- diarumu insu a ne pomeni aruncaji pe riposele maluri ale Conventiunii. Des- teptarea fu amara, siovajela insu nu fu de lungu timp. Conventiunea insaroina cu renascerea Romaniei pe aceia chiaru alu caroru ideale era regimelu trecut, pe aceia chiaru cari priviau reformele simplita de natiune ca nisece ideie sub- versive, resturnatorie ale edificiuu so- ciale si politicu, la a carui radicare lucrasero ei insii, si in cari se gasiau asia de comod uia asezaji. Pericululu dede barbajia Romaniloru, si cu curagiulu ce-lu da instinctulu de conservare si amorea de vieja, radicaru pe tronulu teru Ro- manesci pe alesulu Moldaviei; cu uia singura lovitura faceru unirea Princi- pateloru de faptu si radicaru voinja nationale in persona lu Alessandru Ioanu I, in faia trecutulu, in faia reactiunii pe care Conventiunea o chia- mase eroji la vieja. Faptulu era ma- reju, era de natura se facu pe Europa se recunosca in noi pe stranepoji stru- buniloru nostru eroi. Daru era ore destulu ca se ne asigure viitorulu si astu-feliu se ne fia permis d'a ab- dica ori ce actiune si a ne da odinea? Acesta am a essamina.

Ion Bratianu.

Domnulu meu!

In mai multe randuri am ezit vorbin- ds-se de desfringerea consalei graniverilor mi inlokirea lu ks vre sn alt sistem de strejzire. Es am kombstet tot d'azna aresti id iz mi iats argumentele mele. Ks uodsl strejziri de astrzi, asem 8,500 de oamni armaji ne frntarielu nsmal ale Romanu a kurora intreginere koste ne stat sn milion mijmstare ne an. De s'ar instisi sn alt sist- em, adiks d'a se strejzi frntarielu ks om-

precumu am spusu-o, eram mai multu dispusu a me juca sa v'agabonda, de catu a lucra. Mi-a remasu mai cu semu pa- rerea de reu d'a nu fi invetatu limba en- glesu; parere de reu ce renasce in mine la tote impregiurari - si acestu s'a in- templatu adesea - unde am avutu a face cu englesu. Apoi, Parintele Giovani fiindu in casa si facendu ore-cumu parte din fa- milia, lectiunile mele suferiau din multa familiaritate ce-am fostu luat cu densulu. Eru celut d'alu doule, escelinte invetatori d'atorescu totu ce sciu, daru mai cu semu di sum recunosctoriu cu m'a iniatiu la limba parintesca prin statornia lectura a istoriei romane.

Greseala d'a nu se instrui copil in lim- ba si lucrurile patriei se comite forle a- desea in Italia, si mai cu semu la Nizza, unde vecinetatea Franciei influinteda asu- pra crescerii. Prin urmare d'atorescu a- cestel prime lecturi a istoriei nostre cumu si persistintel fratelu-meu celu mare

tre regalsu, sa k gsarzi dranteri, ke iala ar fi inntrits, servisiul tot avela, nsmrsl armelor s'ar skadea vel usiju dose nruji.

Romani, domnle, fie investit in kota sniforma de linu, fie imbrakat in jokl granigarski est: tot avelam, sing- lsi, inteligenta lu, indrsneala lu kvud te vorba de imlinirea d'lorit sale, n'ade- gr din sentimentele momente de la St- bunil lu. Iata dose fante dintr'o mie wera tate de nimil, care not servi de konu mare la z-sele mele.

In anal 1852, sn Ianki knrars de g- niseri din sasil Dragna, distriktul Praxo- afind ka s'a streksat din Transilvania niko in garu sn Bressl fser de ka se mai mult timu biatsia satele, a otarit ks a ve nreg st-i nruzi, mi amezindse le ut ds ka nals noteram, intr'o noteku urin- re kredea el k'o st ias tilxarsl, n'a tre- mlt mi a nss mna ne dinstil insouil alji dot komliu mi trei ka fseraji. K- il kondvea la seb-ur. fektars Bressl folos- dse de desimea nadsrii mi de mrgitile a fsgit, dar Ianki knrars-se d'acu dinstil striginds-i st stea, iar el dosid m-rek, tras ks nsmka dms dinstil mi l'angit mo- D. nnt avasta in arma reklamaji konsale. Ist Ans riak ks s'a omorit sn ssmss KK. K- ks a fost in mai multe rndari strejziri in tribunalsi. In fine gssernsl ka st se i- meze de fiinga adeversti, a trmsis de skrisl la faga lokkisi akonnemiat d. a. S. rer delegatsi konsalatsi. Dsmv sevimiru servetsrii seb-skrisl dorind se minba- Ianki do ori ce aste zamvziri, a treket- arovesst verbal ku in timul kvnd el s'a- at in arma tilxarsli fiind intsnrak a tra- ks nsmka dms dinstil ka s-l- neringe- stea, mi din intsmulare la nemerit. B-ay knrars insu la veltrele proovesliti verbalu protestat ziknd ks el n-l- va sssskrie, ind ks ns l'a omorit din infimulare si- dms, nentrs dose kvante. Intiis nentrs a- iar fi fost rsmine st zikt ks l'aksnat d- mnt; al doilea nentrs ka st minte m-ju de tilxarsile lu, mi ks el krede ka m'a in- ulinit datoria. Proovesl verbal redijat omi- mekum s'a verst de dmsl s'a infugiama. g- verusli, mi Ianki a fost gratiat ka o mi- de lei nentrs esakta imulinire a datoriil sale.

Astazi m'e informai din sorjinte sigi- ks in distriktul Teleorman intr'aste zile sn knrars de la for-nost imungindu-se la akole anroac stagnonez o lentre inkarka ts ks lemne mi ks sn trsk in ea, a mers a kolo mi inkredingindse ks lentre era ve- nitz de neste Dsmre mi ks alji terai tai lemne din insula Reikia islazslis a arziat lentre ks trskl la for-nost, iar el ks za- tris graniveri a intrat in insule, ande sllid- mai mslu terai tind lemne, mai intis te- zis st se dea, iar el nevulind asurule ks tonaro mi arme, el a ordonat graniverilor ts rinoste ks foksi in aeru ka st-i aere- rie: vzind insu lentre devinn serioast, fiind ks st mi rmise sn graniver la mnti a ordonat din nof foks din kare snsl din terai a kzsst mort, iar vei-l-ajli as nvalit intru lentre ve venise in ajstoral lor de dinkolo mi in mare mntz s'as denrtat.

Bodeji, domnsl miek, in aveste dosev fante trase din mslgime altele, ks graniveru lui fak datoria lor ks toatz esakitate de soldat, ks ns snt netrebisniami statalsi. Daka sistema aktual are in sine niskare-va defekte, indrenteze-se, komlekteze-se ks akresorielu necesarii, mi vz not asikora ks konsal graniverilor ar gine loksl nel foarte bne miligi intreginaze k'o ama mka keltzials.

De not afla lok aveste rindri in sti- mabilul domni voastre iar, vz rog ale in- sara, m'a urimi o strinoare de minz kor- dialz din partea vekisli domni voastre kon- frate de arme.

Ion Boinesks.

Angelo de a mi-o recomanda cu osebire pucinu ce am ajunsu a cunoce din sciinta istoria, cumu si facilitata ce am d'a me esprime in vorbu.

Voi termina astu antia perioda din vieja mea prin nararea unu faptu, care desi pucinu importante, va da uia ideia de dispoziuniile mele la vieja aventuros.

Ostenitu de scola si suferindu de vie- ja mea sedintaria, propusei intr'ua di la calu-va din companioniu miel d'a fugi la Genova. Lucrulu fu facutu indatu ee s'a gisu. Deslegarumu uia barca de pescuitu si sco-ne plutindu cotra Oriente. Eramu deja in dreptulu lu Monaco, candu unu corsariu tramisu de cotra bunulu meu pa- rinte, ne prinse si ne duse pe la ca- sele nostre pre confusi. Unu abate, care ne vejduse, ne denunsiase: d'aci provino pote pucina mea simpatia pentru abati.

Companioniu mel d'aventura erau, dupo cumu imi aducu aminte, Cesare, Paradi, Raffaele de Andreis si Celestino Bermond,